

І.М. Гордієнко, кандидат с.-г. наук,
О.М. Коваленко, аспірант
Інститут овочівництва і баштанництва НААН

ЯКІСТЬ ПЛОДІВ ГІБРИДІВ ОГІРКА ВІДКРИТОГО ҐРУНТУ ЗГІДНО ІЗ СУЧАСНИМИ ВИМОГАМИ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

Наведено результати досліджень з вивчення структури врожаю бджолозатильних і партенокарпічних гібридів огірка. Данні розмірно-вагової характеристики плодів підтверджують відповідність стандартної частини врожаю огірків вимогам чинного стандарту на огірки свіжі.

Ключові слова: огірок, гібрид, якості, стандарт, розмір, структура врожаю.

Вступ. Актуальність досліджень полягає у забезпеченні населення якісною овочевою продукцією, підвищенні рівня стандартизації, розробки національних стандартів на овочі свіжі з урахуванням досягнень науки і гармонізації державних стандартів України з міжнародними стандартами для усунення технічних бар'єрів у торгівлі. Якість овочевої продукції забезпечується дотриманням стандартів на всіх етапах її виробництва. За час дії стандарту на огірки свіжі, до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, внесено нові сорти і гібриди, які різняться за морфологічними та біохімічними показниками. Розроблено нові види пакувальних матеріалів а також вимоги до маркування. Розроблено нові види пакувальних матеріалів а також вимоги до маркування. У зв'язку з цим виникла необхідність переглянути параметри новостворених гібридів огірка на відповідність чинному стандарту на огірки свіжі [1].

Мета досліджень. Уточнити відповідно до експериментальних даних параметри і норми якості плодів огірка нових гібридів для удосконалення діючого стандарту.

Методика дослідження. Експериментальну частину досліджень проводили впродовж 2014-2015 років в Інституті овочівництва і баштанництва НААН.

© Гордієнко І.М., Коваленко О.М.,

Польові та лабораторні дослідження проводили згідно з «Методикою дослідної справи в овочівництві і баштанництві» [2], «Методикою державного сортовипробування сільськогосподарських культур» [3], «Методикою встановлення науково обґрунтованих показників якості в стандартах на плоди і овочі свіжі» [4]. Біохімічний склад плодів огірка визначали відповідно до методик із дотриманням державних стандартів України.

На дослідження було взято гібриди огірка селекції ІОБ НААН, зокрема: партенокарпічні – Надія F₁, Каміла F₁, Пасалімо F₁ (St) – голландський гібрид; бджолозапильні – Касатик F₁, Еврика F₁ і Джекон (St).

Результати досліджень. Визначено структуру врожаю бджолозапильних і партенокарпічних гібридів огірка. Кількість стандартних за розміром плодів, які відповідають вимогам стандарту для бджолозапильних гібридів огірка коливалася в межах 15,6-23,3 т/га, партенокарпічних гібридів – 15,6-21,9 т/га (табл. 1, 2). Аналіз структури врожаю показав, що бджолозапильний гібрид Касатик відзначався більш високим виходом стандартних за розміром плодів – 86,0 %. У всіх гібридів огірка фракція «зеленці» складала значну частину – від 42,6-48,6 %, «корнішони» – 21,3-37,4 % до загальної маси.

1. – Структура врожаю огірка бджолозапильних гібридів, середнє за 2014–2015 рр.

Назва фракції	Касатик F ₁		Еврика F ₁		Джекон F ₁ (st)	
	т/га	%	т/га	%	т/га	%
<i>Стандартні плоди за розміром, см у т.ч.</i>	23,3	86,0	18,8	72,0	15,6	67,8
- корнішони I група 5,1-7,0	2,2	8,1	1,6	6,2	1,2	5,0
- корнішони II група 7,1-9,0	7,9	29,3	6,1	23,2	3,7	16,3
- зеленці 9,1-11,0	13,2	48,6	11,1	42,6	10,7	46,5
<i>Нестандартні, у т.ч.</i>	3,8	14,0	7,3	28,0	7,4	32,2
- перерослі	3,4	12,5	4,5	17,3	5,4	23,6
- кубаріки, крЮчки, з перехватами, жовті	0,3	1,0	2,3	8,8	1,7	7,5
- хворі	0,1	0,5	0,5	1,9	0,3	1,1
Валова врожайність	27,1	100	26,1	100	23,0	100

У партенокарпічних гібридів найбільший вихід стандартної продукції мав гібрид Надія – 91,2 %, фракція «корнішони» складала значну частину – від 55,5 %, «зеленці» – 37,2 %.

2. – Структура врожаю огірка партенокарпічних гібридів, середнє за 2014–2015 рр.

Назва фракції	Каміла F ₁		Надія F ₁		Пасалімо F ₁ (st)	
	т/га	%	т/га	%	т/га	%
<i>Стандартні плоди за розміром, см у т.ч.</i>	21,9	80,5	15,6	91,2	17,3	92,0
- корнішони I група 5,1-7,0	2,0	7,2	2,6	15,5	1,8	9,3
- корнішони II група 7,1-9,0	8,1	29,7	7,4	43,0	6,1	32,5
- зеленці 9,1-11,0	11,8	43,6	5,6	32,7	9,4	50,2
<i>Нестандартні, у т.ч.</i>	5,3	19,5	1,5	8,8	1,5	8,0
- перерослі	3,3	12,2	1,0	5,6	0,8	4,0
- кубарика, крючки, з перехватами, жовті	1,1	3,9	0,4	2,3	0,5	2,7
- хворі	0,9	3,4	0,1	0,9	0,2	1,3
Валова врожайність	27,2	100	17,1	100	18,8	100

Визначено оптимальні розміри плодів огірка (I-ої групи короткоплідні) для гібридів: Касатик F₁ і Еврика F₁ (бджолозапилні) – довжина 6,4-10,1 см, діаметр 2,4-3,7 см; Надія F₁ і Каміла F₁ (партенокарпічні) – довжина 6,6-10,1 см, діаметр 2,3-3,5 см. Зі збільшенням довжини плодів огірка товарна якість не погіршується, якщо діаметр плодів не перевищує 5 см.

Встановлено залежність біохімічних показників плодів огірка від біологічних особливостей гібрида і розміру фракцій (табл. 3). За вмістом сухої речовини, цукру, аскорбінової кислоти найбільш цінними є плоди довжиною 5,1-7,0 см. Вміст аскорбінової кислоти вище у крупних плодів – «зеленці»

Висновки. На товарність огірків у першу чергу впливали біологічні особливості гібридів. Зі збільшенням довжини плодів огірка товарна якість їх не погіршується, якщо діаметр плодів не перевищує 5 см.

Данні розмірно-вагової характеристики підтверджують відповідність стандартної частини врожаю партенокарпічних і бджолозапилних гібридів огірка вимогам стандарту на огірки свіжі, також забезпечують якість та конкурентоспроможність продукції.

3. – Хімічний склад плодів огірка залежно від гібрида і розміру плодів за фракцією

Розмір плодів за фракцією, см	Суша р-на, %	Цукор, %	Аскорбін. к-та, мг/100 г	Нітрати, мг/кг	Суша р-на, %	Цукор, %	Аскорбін. к-та, мг/100 г	Нітрати, мг/кг
	Надія F ₁				Пасалимо F ₁ (st)			
5,1-7,0	5,0	2,0	9,3	17,9	4,1	1,8	7,5	16,9
7,1-9,0	4,6	2,1	9,4	22,4	3,4	1,9	6,3	13,7
9,1-11	4,1	1,8	10,3	27,5	3,9	2,0	8,2	18,5
	Касатик F ₁				Джекон F ₁ (st)			
5,1-7,0	5,2	2,2	9,7	22,7	4,7	2,1	8,8	10,7
7,1-9,0	4,9	2,3	9,3	12,4	4,2	2,0	9,6	8,4
9,1-11	4,6	2,1	12,6	15,9	4,1	1,9	9,0	16,6

Бібліографія

1. Огірки свіжі. Технічні умови: ДСТУ 3247-95. – [Чинний від 1995-01-01]. – Держспоживстандарт України, 1995. – 20 с. – (Державний стандарт України).

2. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / [За ред. Г. Л. Бондаренка, К. І. Яковенка]. – Х. : Основа, 2001. – 369 с.

3. Методика державного сортовивчення сільськогосподарських культур (картопля, овочеві і баштанні культури) [Текст] / Під ред. В. В. Волкодава, – К., 2001.

4. Методика встановлення науково обґрунтованих показників якості в стандартах на плоди і овочі свіжі. – М. : 1974. –35 с.

И.Н. Гордиенко, О.Н. Коваленко

Качество плодов партенокарпических гибридов огурца открытого гранта на соответствие современным требованиям нормативных документов.

Резюме. Приведены результаты исследований по изучению структуры урожая пчелоопыляемых и партенокарпических гибридов огурца. Данные размерно-весовой характеристики плодов подтверждают соответствие стандартной части урожая партенокарпических огурцов требованиям действующего стандарта на огурцы свежие.

I.N. Gordienko, O.N. Kovalenko

Fruits' quality of parthenocarpic hybrids of cucumber of opened ground according to the modern requirements of normative.

Summary. The results of studies on crop's structure of bee pollinated and parthenocarpic hybrids of cucumber. Data of the size-weighted characteristics of the fruit confirming compliance with the standard crop of parthenocarpic cucumbers to the requirements of the standard for cucumbers.